

WF.003.3.5.2025

REGULAMIN CENTRUM POLONIJNEGO UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO

Podstawa prawna

- Uchwała nr 34/12/2024 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 16 grudnia 2024 r. w sprawie uchwalenia Statutu Uniwersytetu Rzeszowskiego
- Uchwała nr 36/12/2024 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 16 grudnia 2024 r. w sprawie zaopiniowania Regulaminu Organizacyjnego Uniwersytetu Rzeszowskiego

Postanowienia ogólne

§ 1

1. Regulamin określa zasady i tryb pracy Centrum Polonijnego w ramach Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Rzeszowskiego, zwanego dalej „Centrum”, z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2024, poz. 1571 z późn. zm.) oraz Statutu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 16.12.2024r.
2. Tryb powołania i zasady organizacji Centrum określają przepisy § 63 oraz § 73 Statutu Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz przepisy Działu X w Regulaminie Wydziału Filologicznego.

Organizacja Centrum

§ 2

1. Centrum Polonijne jest wyspecjalizowaną jednostką badawczo-dydaktyczną funkcjonującą w ramach Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Rzeszowskiego.
2. Do zadań Centrum należy w szczególności:
 - a. gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie materiałów archiwalnych, źródeł i opracowań dotyczących diaspory polskiej,
 - b. prowadzenie interdyscyplinarnych badań polonijnych, w szczególności z zakresu: językoznawstwa, literaturoznawstwa, kultury, historii,
 - c. opracowywanie programów kształcenia obcokrajowców z zakresu języka polskiego jako obcego,
 - d. organizowanie i przeprowadzanie kursów przygotowujących do studiów w Polsce przeznaczonych dla cudzoziemców,
 - e. organizowanie kursów w zakresie języka i kultury polskiej dla obcokrajowców,
 - f. organizowanie egzaminów potwierdzających znajomość języka polskiego,
 - g. kształcenie i dokształcanie nauczycieli języka polskiego jako obcego,
 - h. promowanie oferty naukowej i dydaktycznej Centrum,

- i. pozyskiwanie środków pochodzących z zewnętrznych źródeł finansowania na potrzeby realizacji zadań badawczych, archiwizacyjnych oraz dydaktycznych Centrum.
3. Centrum może także podejmować inne działania zgodne z Misją jednostki, polegającą na prowadzeniu i promowaniu badań polonijnych oraz glottodydaktyce polonistycznej.

§ 3

1. W skład Centrum wchodzi:
 - a. Zespół ds. Badań nad Polonią i Polakami na Świecie,
 - b. Zespół ds. Kultury i Języka Polskiego „Polonus”.
2. W ramach Centrum mogą być tworzone inne jednostki niezbędne do realizacji wymienionych w § 2 niniejszego Regulaminu zadań.
3. Centrum może podejmować współpracę z krajowymi i zagranicznymi podmiotami zewnętrznymi (publicznymi i niepublicznymi) zajmującymi się sprawami stanowiącymi przedmiot działalności Centrum.
4. Współpraca z podmiotami określonymi w pkt. 3 opiera się na odrębnych umowach podpisywanych z tymi podmiotami przez Uniwersytet Rzeszowski.

§ 4

1. Centrum jest finansowane ze środków własnych i pozyskiwanych ze źródeł zewnętrznych, przede wszystkim w tym z zysków z projektów oraz z rezerw finansowych powstałych podczas realizacji zadań zleconych przez podmioty zewnętrzne.
2. Gospodarka finansowa Centrum oparta jest o plan rzeczowo-finansowy zatwierdzany przez Dziekana Wydziału Filologicznego i Kwestora Uniwersytetu Rzeszowskiego.

§ 5

1. Na czele Centrum stoi dyrektor powoływany przez Rektora na wniosek Dziekana Wydziału Filologicznego.
2. Dyrektora Centrum odwołuje Rektor na wniosek Dziekana Wydziału Filologicznego, bądź z inicjatywy własnej.
3. Dyrektorem Centrum może być nauczyciel akademicki zatrudniony w UR jako podstawowym miejscu pracy w grupie pracowników badawczych, badawczo-dydaktycznych lub dydaktycznych, posiadający stopień naukowy.
4. Do zadań Dyrektora Centrum należy w szczególności:
 - a. koordynowanie działalności naukowej i dydaktycznej oraz dbanie o jej właściwy poziom,
 - b. dbanie o stały rozwój naukowy pracowników,
 - c. koordynowanie prac związanych z gromadzeniem i przekazywaniem informacji o badaniach polonijnych na UR,
 - d. pozyskiwanie środków pochodzących z zewnętrznych źródeł finansowania na potrzeby realizacji zadań badawczych, archiwizacyjnych oraz dydaktycznych Centrum Polonijnego,
 - e. współpraca z otoczeniem społecznym oraz inicjowanie nowych kierunków współpracy,
 - f. nadzór nad promocją działalności Centrum Polonijnego,

- g. dbanie o zapewnienie finansowania realizacji zadań Centrum, szczególnie związanych z kształceniem w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego,
- h. dbanie o aktywność grantową pracowników Centrum,
- i. dbanie o stały rozwój zawodowy zatrudnionych w Centrum pracowników,
- j. występowanie, w porozumieniu z Dziekanem Wydziału Filologicznego, z wnioskami w sprawach zatrudniania, awansowania i nagradzania pracowników Centrum,
- k. składanie wniosku o utworzenie, likwidację lub reorganizację jednostek organizacyjnych w ramach Centrum po konsultacji z Dziekanem Wydziału Filologicznego,
- l. opracowanie strategii rozwoju Centrum,
- m. dbanie o właściwą infrastrukturę Centrum,
- n. realizacja racjonalnej gospodarki finansowej Centrum,
- o. planowanie i organizowanie aktywności organizacyjnej pracowników Centrum, z uwzględnieniem zasady równego obciążania zadaniami w tym zakresie,
- p. reprezentowanie Centrum w kontaktach z partnerami w kraju i za granicą,
- q. podejmowanie decyzji we wszystkich sprawach dotyczących Centrum, niezastrzeżonych dla innych jednostek i organów UR.

Zespół ds. Badań nad Polonią i Polakami na Świecie

§ 6

1. Zespół ds. Badań nad Polonią i Polakami na Świecie ma charakter jednostki archiwalno-informacyjnej i naukowo-badawczej.
2. Zakres działania Zespołu obejmuje dokumentowanie funkcjonowania środowisk polskich na świecie oraz polskich instytucji państwowych i wyspecjalizowanych organizacji społecznych działających na rzecz diaspory polskiej oraz prowadzenie badań naukowych w tym zakresie.

§ 7

W ramach działalności archiwalno-informacyjnej do zadań Zespołu należy w szczególności:

- a. archiwizacja przekazanej do Centrum Polonijnego dokumentacji wytworzonej przez przedstawicieli środowisk polskich na świecie i organizacje polonijne oraz państwo polskie i podmioty krajowe w zakresie spraw związanych z problematyką polonijną,
- b. gromadzenie materiałów naukowych i popularnonaukowych (drukowanych i niepublikowanych), a także sporządzanie i archiwizacja wywiadów, dokumentacji fotograficznej z zakresu działalności Centrum,
- c. udostępnianie posiadanych zbiorów osobom prowadzącym badania z zakresu historii i stanu obecnego środowisk polskich na świecie,
- d. popularyzacja działalności Centrum oraz organizowanie tematycznych wystaw, wykładów i seminariów, konferencji i sympozjów, lekcji pokazowych, a także prowadzenie działalności wydawniczej i portalu internetowego.

§ 8

W ramach działalności naukowo-badawczej do zadań Zespołu należy w szczególności:

- a. prowadzenie badań w zakresie historii i współczesności środowisk polskich i polonijnych na świecie,
- b. udział w realizacji projektów w zakresie badań nad środowiskami polskimi i polonijnymi na świecie i pozyskiwanie środków finansowych w ramach konkursów zewnętrznych na realizację w/w projektów,
- c. nawiązywanie współpracy z badaczami i jednostkami prowadzącymi badania polonijne w Polsce i poza jej granicami oraz wyspecjalizowanymi organizacjami otoczenia społecznego działającymi na rzecz diaspory polskiej w zakresie upowszechniania wyników badań, wymiany doświadczeń, podejmowania wspólnych projektów badawczych,
- d. inicjowanie interdyscyplinarnych badań nad współczesnym środowiskiem polskim na świecie w dyscyplinach należących do dziedzin nauk humanistycznych i społecznych,
- e. organizowanie spotkań naukowych (konferencje, sympozja, seminaria) z zakresu badań polonijnych,
- f. publikowanie wyników prowadzonych badań.

§ 9

Zadania Zespołu są realizowane we współpracy z innymi jednostkami organizacyjnymi Uniwersytetu Rzeszowskiego, w szczególności poprzez:

- a. współorganizowanie konferencji naukowych poświęconych problematyce polonijnej,
- b. podejmowanie interdyscyplinarnych badań z zakresu problematyki polonijnej,
- b. prowadzenie działalności informacyjnej na temat badań polonijnych prowadzonych przez inne jednostki Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Zespół ds. Kultury i Języka Polskiego „Polonus”

§ 10

1. Zespół ds. Kultury i Języka Polskiego „Polonus” zajmuje się dydaktyką języka i kultury polskiej, weryfikacją kompetencji w tym zakresie oraz kształceniem nauczycieli języka polskiego jako obcego oraz badaniami glottodydaktycznymi w zakresie nauczania kultury i języka polskiego jako obcego.
2. Członkami Zespołu mogą być nauczyciele akademicki ze specjalnością nauczanie języka polskiego jako obcego oraz inne osoby z w/w specjalnością stale współpracujące z Centrum Polonijnym.
3. Zadania Zespołu realizowane są we współpracy z Instytutem Polonistyki i Dziennikarstwa Uniwersytetu Rzeszowskiego.

§ 11

Zakres działania Zespołu obejmuje:

- a. nauczanie języka polskiego jako obcego, skierowane do różnych grup docelowych, na różnym poziomie językowym, obejmujące również języki specjalistyczne,
- b. opracowywanie oraz publikację materiałów dydaktycznych z w/w zakresu,
- c. prowadzenie badań naukowych nad językiem i kulturą polską oraz glottodydaktyką języka polskiego,

- d. wsparcie Instytutu Polonistyki i Dziennikarstwa (jako podmiotu uprawnionego do organizowania egzaminu z języka polskiego jako obcego) w przeprowadzaniu państwowego egzaminu certyfikowanego, poświadczającego znajomość języka polskiego na wszystkich poziomach, u dzieci i dorosłych,
- e. prowadzenie innych egzaminów poświadczających znajomość języka polskiego jako obcego,
- f. prowadzenie zajęć, praktyk i szkoleń dla studentów kierunku Logopedia z nauczaniem języka polskiego jako obcego oraz uczestników innych form kształcenia,
- g. podejmowanie współpracy z różnymi podmiotami zajmującymi się propagowaniem języka i kultury polskiej za granicą oraz wsparciem cudzoziemców w zakresie nauki kultury i języka polskiego,
- h. wsparcie studentów cudzoziemców Uniwersytetu Rzeszowskiego (w tym także przebywających w ramach umów międzynarodowych) w zakresie pogłębiania znajomości języka i kultury polskiej.

§ 12

Wskazane w § 11 działania Zespół realizuje we współpracy z Instytutem Polonistyki i Dziennikarstwa poprzez:

- a. organizowanie procesu nauczania, z uwzględnieniem dostępu do podręczników, programów komputerowych, zasobów bibliotecznych i infrastruktury UR,
- b. wsparcie Instytutu w przeprowadzaniu egzaminu z języka polskiego jako obcego,
- c. pozyskiwanie partnerów poprzez promocję działalności Zespołu za granicą, nawiązywanie kontaktów z potencjalnymi partnerami,
- d. organizację samofinansujących się kursów specjalistycznych różnego typu (np. kwalifikacyjne studia podyplomowe, kursy rozszerzające uprawnienia, warsztaty),
- b. współpracę w ramach projektów z organizacjami i instytucjami zorientowanymi na promocję języka i kultury polskiej za granicą oraz wsparcie cudzoziemców w zakresie nauki kultury i języka polskiego,
- a. popularyzację działalności Zespołu poprzez organizowanie tematycznych wystaw, wykładów i warsztatów, konferencji i sympozjów, a także lekcji pokazowych,
- b. organizowanie konferencji naukowych, staży dla pracowników uczelni zagranicznych, którzy uczą języka polskiego na świecie,
- c. organizowanie wykładów i warsztatów dla osób uczących lub zamierzających uczyć dzieci powracające z zagranicy oraz dzieci obcokrajowców, uczęszczające do polskich szkół masowych,
- d. organizowanie kursów przygotowawczych do egzaminu certyfikatowego z języka polskiego jako obcego oraz innych egzaminów poświadczających znajomość języka polskiego jako obcego (wszystkie poziomy),
- e. umożliwienie studentom odbywania programowych praktyk zawodowych oraz realizacji innych działań związanych z nauczaniem kultury i języka polskiego jako obcego – w zależności od możliwości dydaktycznych w danym okresie.

§ 13

1. Odbiorcami oferty dydaktycznej Centrum Polonijnego mogą być:
 - a. obcokrajowcy kandydujący na studia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej skierowani na kurs przygotowawczy, zarówno posiadający Kartę Polaka, jak i skierowani w ramach innych programów stypendialnych finansowanych przez polskie instytucje,
 - b. osoby dorosłe pragnące poszerzyć znajomość języka i kultury polskiej – za odpłatnością lub w ramach funduszy pozyskanych ze źródeł zewnętrznych,
 - c. nauczyciele i lektorzy języka polskiego jako obcego w kraju i za granicą oraz studenci kierunków przygotowujących do pracy w zawodzie lektora (w ramach innych form kształcenia za odpłatnością lub w ramach funduszy pozyskanych ze źródeł zewnętrznych),
 - d. inne osoby chcące poszerzyć wiedzę na temat języka i kultury polskiej oraz nauczania języka polskiego jako obcego.
2. W sytuacji, gdy osoby korzystające z usług dydaktycznych Centrum są w świetle przepisów prawa polskiego uznawane za niepełnoletnie, nadzór nad nimi sprawuje określony w polskim prawie opiekun, kurator lub inna wskazana w przepisach prawnych instytucja lub osoba fizyczna właściwa dla danej sprawy.

§ 14

1. W zakresie działalności dydaktycznej Centrum Polonijne podlega nadzorowi Dziekana Wydziału Filologicznego oraz Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia.
2. Nauczycielami języka polskiego jako obcego w ramach działalności dydaktycznej prowadzonej przez Centrum mogą zostać osoby, które mają ukończone studia ze specjalizacją nauczanie języka polskiego jako obcego lub mają ukończone studia polonistyczne albo neofilologiczne oraz ukończone studia podyplomowe z nauczania języka polskiego jako obcego, a także poloniści – doświadczeni dydaktycy uniwersyteccy.

§ 15

Centrum korzysta z lokali przydzielanych przez Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego w ramach zasobów lokalowych Uniwersytetu Rzeszowskiego.

§ 16

Regulamin wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia przez Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego

8 maja 2025 r.

data przyjęcia przez RWF

.....
data zatwierdzenia przez Rektora UR

Dziekan
Wydziału Filologicznego

Rektor
Uniwersytetu Rzeszowskiego

dr hab. Agnieszka Myszką, prof. UR

prof. dr hab. Adam Reich